

Henrik Ferstel.



Med najodličnejše stávbinske umetelnjike (arhitekta) našega cesarstva sme se po pravici poleg Hansena in Schmidta prištavati tudi Henrik Ferstel, katerega podoba imate denes pred seboj.

Henrik Ferstel se je porodil v 7. dan julija 1828. leta na Dunaji. Oče mu je bil uradnik narodovne banke. Prva skrb mu je bila sina vzrediti si po ónih načelih, po katerih se ne vzobrazuje samó um otroški, nego tudi srcé in značaj. Henrik je hodil najpred v domačo ljudsko šolo, pozneje v tedanjo realko, ki je bila spojena s politehničnim zavodom. V treh letih je zvršil rečeno šolo z najboljšim uspehom ter je stopil v politehniko t. j. učilnece raznih umetelnjosti. Ali njegov duh, ki se je popenjal do višjih stvari, zadovoljen ni bil s tem, kar se je učilo v politehniku. V tem, ko je bil učencec rečenega zavoda, obiskoval je tudi ob enem slikarsko učilnece na

akademiji vobrazovalnih umetelnjosti ter je hodil poslušati različna predavanja na vseučilišče. Zvršivši tehniko, stopil je Ferstel v akademijo, kjer sta bila Siceardsburg in Roesner njegova učitelja. V tej dóbi je nastopilo za Avstrijo osodepolno leto 1848., v ka-



velikim veseljem pristopali meščani vseh stanov, mladina višjih šol in njeni učitelji, cesarski uradniki in mnogi plemenitniki ter so se „narodne stražnike“ imenovali. Taka narodna straža je bila v rečenem viharnem letu tudi pri nas v Ljubljani. Dunajski vseučilišniki in njeni učitelji, stopivši v tako narodno stražo, dali so si imé „akademična legija.“ V to legijo se je bil zapisal tudi Henrik Ferstel. Njegov oče je bil v tej dóbi prestavljen v Prago, in vsa njegova obitelj je morala za njim. Ali že takój drugo leto se je vrnil Ferstel na Dunaj ter nadaljeval nauke, kolikor je mogel v tedanjih razmerah.

Zvršivši nauke na akademiji, podal se je Ferstel v umetelnjniško delarnico svojega strijca Staché-ja, ki je bil odličen stavbinski umetelnjnik kneza Kinski-ja in ustanovitelj krasnega poslopja za umetelnjike na Dunaji. Mnogi dragoceni izdelki so vzbudili pozornost na njega in meseca septembra 1854. l. je prejel cesarsko denarno podporo, da je mogel potovati v Italijo ter ondu popolnem zvršiti nauke, katerih je treba stavbinskemu umetelnjniku. V tem letu je bilo razpisano vabilo za oglaševanje stavbinskih umetelnjnikov, ki bi napravili načrt

terem so se uprli ljudstva in térjala večje svobode in novih pravic. Najstrašnejši uporniki so bili v glavnem mestu našega cesarstva, na Dunaji. Da bi se zadušila ustaja in odstranilo divje razsajanje upornikov, naredila se je neka narodna straža, h katerej so z

za „Votivno cerkev“, ki se je imela zidati na Dunaji v spomin na srečno in čudovito rešitev 1853. l. našega presvitelega cesarja Frana Josipa I. Pet in sedemdeset načrtov je bilo poslanih; prvi in najodličnejši arhitekti iz vse Evrope so se bili vdeležili rečenega vabila in poslali svoje izvrstno izdelane načrte. Ali vzprejet je bil le jeden sam načrt in to od našega, takrat še mladega, domačega umetelnika Henrika Ferstel-na. Njegovemu načrtu je bilo prvo darilo. In po tem načrtu je zidana prekrasna „Votivna cerkev“ v gotskem slogu na Dunaji, ki je jedna najlepših cerkvá v našem stoletji. Zidali so to cerkev nad 20 let in v 24. dan aprila 1879. leta, v dan petindvajsetletnice cesarjeve srebrne poroke, bila je slovesno odprta.

Ker vam smo podobo te prekrasne cerkve prinesli v letošnjem „Vrtci“ (glej štev. 3, str. 41), zdelo se nam je primerno, da vas seznanimo tudi z domačim umetelnikom Ferstel-nom, po čegar načrtu in vodstvu je cerkev sezidana.

I. T.

Prijateljci.

Daleč v nekem gozdu je stala samotna gozdarjeva kočá. V njej je živel oče z hčerko Anico, ki je bila nekako okoli 12 let stara. Anici je bilo v gozdu večkrat dolgčas, ker ni imela nikogar, s komur bi se mogla po otročje razgovarjati in malo poigrati. Noben otrok ni prišel k njej, a tudi ona ni prišla k nikomur, ker je bila najbližja vas več nego pol ure daleč od gozdarjeve kočé.

Necega dne ugleda blizu očetove hiše ubogo deklico, ki je jagode nabirala. Takój skoči k njej in se začne razgovarjati z njo. Deklica se je Anici zelo dopala, zatorej jo prosi, da bi večkrat prišla v gozd in se z njo malo igrala.

„O dà, prav rada,“ reče Jagica, „ako mi bodo le moji stariši dovolili.“

„Dobro, povej svojim starišem domá, da ti bode prav prijetno pri meni. Vselej bodeš pri meni južinala, in dala ti bodem tudi svojo staro obnošeno obleko.“

Za tri dni je prišla Jagica prvič k Anici. Bila je tiha in zelo pohlevna deklica. Anici in njenemu očetu se je takój prikupila, da skoraj niso mogli biti brez nje. Vselej, kadar koli je prišla, bila jima je ljuba in draga. Obe deklici ste si bili v kratkem času najboljši in najzvestejši prijateljci.

Minul je dan za dnevom, minulo je leto. Jagica je prihajala še vedno vsaki teden po dvakrat k gozdarjevej hčerki, in Anica jo je vselej že težko pričakovala. Vselej jo je prav prijazno vzprejela in pogostila.

Necega dne ste si igrali v sobi. Še le na večer je otišla Jagica domov. Ko je otišla, zapazila je Anica, da jej je izmanjkalo rudečega, svilenega robca. Iskala ga je po vseh kotih, a ni ga bilo nikjer. Znala je dobro, da ga je malo poprej še imela, ali zdaj — ni ga in ni ga, kakor bi bil propadel v zemljo. V sobi pa ni bilo nikogar razven uboge Jagice. Nihče drugi ga ni mogel vzeti, nego le ona. „Dà, dà, ona ga je skrivaje vzela. Fej! Sram je bodi!“ reče Anica, trdno misleč, da nihče drug ni robca ukradel, nego njena prijateljica, sirota Jagica. Takój drugi dan jej pošlje listek, v katerem jej